

UDK 636.7.082.1(497.15Republika Srpska)

Drobnjak, D., Urošević, M., Novaković, B., Matarugić, D.¹

ODNOS POLOVA I VELIČINA LEGLA SRPSKOG TROBOJNOG GONIČA U REPUBLICI SRPSKOJ

Kratak sadržaj

Autohtone rase goniča perzistiraju vekovima na našim prostorima. Tako je i sa srpskim trobojnim goničem, koji pripada grupi zvanično relativno mladih rasa. Rasa je 1958. zvanično priznata u matičnoj zemlji, a 1961. i do strane FCI pod brojem standarda 229. Nažalost, nema dovoljno pisanih podataka kako o poreklu i nastanku ove rase, tako i o nekim njenim osobinama. Da bismo bolje upoznali neku rasu, potrebno je poznavati i njene osnovne reproduktivne osobine. Radova na ovu temu za naše autohtone rase goniča ima veoma malo. U tom cilju obavljena je analiza veličine legla i odnosa polova kod srpskog trobojnog goniča. Podaci su dobijeni iz zvanične prijave legala iz Kinološkog saveza Republike Srpske u periodu 2007–2009. godina.

Ključne reči: gonič, reproduktivne osobine, veličina legla, odnos polova.

Drobnjak, D., Urošević, M., Novaković, B., Matarugić, D.

SEX RATIO AND LITTER SIZE OF SERBIAN TRICOLOUR HOUND IN REPUBLIC OF SRPSKA

Abstract

Autochthonous breeds of hounds are persisting during many centuries in this region. So it is with Serbian tricolored hound, which is belongs officially to relative

¹ Darko Drobnjak, dr vet. med., MSc, međunarodni kinološki sudija, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd.

Dr sci. Milivoje Urošević, dr vet.med., međunarodni kinološki sudija, član komisije za goniče pri FCI, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd.

Dipl. inž. Bogoljub Novaković, Poljoprivredni institut Republike Srpske, Banja Luka.
Prof. dr Dragutin Matarugić, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci.

young breeds. The race is officially recognized by national Kennel Club in 1958., and in 1961. by FCI under the standard number 229. Unfortunately there is not enough written materials about the origin of this breed, and like as some of its characteristics. To learn more about some race we need to know their basic reproductive characteristics. We do not have many scientific works about this theme for our autochthonous breeds of hound. To this end, the analysis carried out litter size and sex ratio in Serbian tricolored hound. Data were obtained from the official report litter from Kennel Association of Republic of Srpska in period 2007–2009.

Key words: hound, reproductive characteristics, litter size, sex ratio.

UVOD

Po zvaničnoj klasifikaciji Međunarodne kinološke federacije (FCI), Srbija ima dve rase autohtonih goniča, a to su srpski gonič i srpski trobojni gonič. Zvanični kinološki standardi za svaku rasu definišu eksterijer jedinke, dok se reproduktivnim osobinama ne bave. Da bi se jednoj rasi postavio pravilan odgajivački cilj, neophodno je, pored ostalog, znati i osnovne reproduktivne osobine.

U dostupnoj literaturi postoji samo jedna referenca koja se bavi ovom problematikom. Urošević i sar. (1988), ispitujući reproduktivne osobine jugoslovenskog trobojnog goniča, analizirali su 81 leglo ove rase sa teritorije Republike Srbije i utvrdili da je prosečna veličina legla iznosila 5,15 štenadi. Pri tome, prosečan broj muške štenadi u leglima bio je 2,79 i prosečan broj ženske štenadi iznosio je 2,36.

Od tada (1988) prošlo je dosta vremena i smatrali smo da je potrebno po-

novo proučiti ovu biološku osobinu srpskog trobojnog goniča, jer u međuvremenu nije urađena nijedna analiza ove osobine kod ove rase.

MATERIJAL I METOD RADA

Proučeno je 66 legala srpskog trobojnog goniča u Republici Srpskoj, registrovana u Rodovnu knjigu Kinološkog saveza Republike Srpske, tokom 2007, 2008. i 2009. Podaci su uzeti iz zvaničnog formulara prijave legla. Utvrđena je prosečna veličina legla, učestalost veličine legla, odnos polova u leglima, učestalost mužjaka i ženki u pojedinim leglima, kako po posmatranim godinama tako i zbirno.

REZULTATI

Analizom podataka utvrđeno je da je u rodovnu knjigu Kinološkog saveza Republike Srpske tokom 2007. upisano 17 legala srpskog trobojnog goniča sa ukupno 95 štenadi. Prosečna veličina legla bila je 5,58, što je u saglasnosti sa rezultatima iz 1988. (Uroševića i sar).

Tabela 1. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla u 2007.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosečno
2007.	17	95	5,58

Tokom 2007. nije registrovano ni jedno leglo sa jednim i sa dva šteneta. Broj štenadi u leglima se kretao od 3 do 9, a nije registrovano nijedno leglo sa 10 štenadi. Najveći broj legala imao je od 3 do 8 štenadi. U ovoj grupi našlo je se 16 legala ili 94,12%. Registrovano je samo jedno leglo sa devet štenadi.

Tabela 2. Učestalost veličine legla tokom 2007.

Broj štenadi u leglu	Broj legala	Ukupno štenadi	%
1	/	/	/
2	/	/	/
3	3	9	17,65
4	3	12	17,65
5	3	15	17,65
6	2	12	11,76
7	2	14	11,76
8	3	24	17,65
9	1	9	5,88
10	/	/	/
Ukupno	17	95	100,00

Učestalost muške štenadi u leglima tokom 2007. prikazana je u sledećoj tabeli.

Tabela 3. Učestalost broja muške štenadi u leglu tokom 2007.

Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
0	/	/	/
1	/	/	/

2	3	6	17,64
3	6	18	35,30
4	5	20	29,41
5	1	5	5,88
6	2	12	11,77
Ukupno	17	61	100,00

U 17 legala srpskog trobojnog goniča bilo je 61 štene muškog pola. Ni u jednom leglu tokom 2007. nije bilo manje od dva šteneta muškog pola, a registrovana su i dva legla sa šest muških

štenadi. U najvećem broju legala, njih šest (35,30%), bila su po tri šteneta muškog pola. Učestalost ženske štenadi u leglima tokom 2007. prikazana je u tabeli broj 4.

Tabela 4. Učestalost broja ženske štenadi u leglu tokom 2007.

Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
0	2	0	11,76
1	5	5	29,41
2	3	6	17,66
3	5	15	29,41
4	2	8	11,76
Ukupno	17	34	100,00

Najviše legala, njih deset (58,82%), bilo je sa po jednim ili tri ženska šteneta. U dva legla (11,76%) nisu zabeležena ženska štenad, a maksimalan broj ženske štenadi u leglima je bio četiri.

godinu i registrovano je 29 legala srpskog trobojnog goniča sa 141 štenetom. Prosečan broj štenadi po leglu bio je nešto manji u odnosu na 2007. i iznosio je 4,86 štenata po leglu.

U toku 2008. godine, broj legala je bio za 1,7 puta veći u odnosu na proteklu

Tabela 5. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla u 2008.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosečno
2008.	29	141	4,86

Podatci iz analize veličine legla prikazani su u sledećoj tabeli.

Tabela 6. Učestalost veličine legla tokom 2008.

Broj štenadi u leglu	Broj legala	Ukupno štenadi	%
1	3	3	10,34
2	1	2	3,44
3	4	12	13,80
4	4	16	13,80
5	5	25	17,24
6	4	24	13,80
7	5	35	17,24
8	3	24	10,34
9	/	/	/
10	/	/	/
Ukupno	29	141	100,00

Najbrojnije leglo u 2008. imalo je osam štenadi – njih tri (10,34%), a najmanje, jedno štene, njih tri (10,34%). Najviše legala, njih pet (17,24%), bilo je sa 5 ili 7 štenadi. Od ukupnog broja štenadi, bilo je 90 mužjaka. Broj muške štenadi po leglima prikazan je u tabeli broj 7.

Tabela 7. Učestalost broja muške štenadi u leglu tokom 2008.

Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
0	/	/	/
1	4	4	13,80
2	8	16	27,59
3	7	21	24,14
4	3	12	10,34
5	6	30	20,69
6	1	6	3,44
Ukupno	29	89	100,00

Kao što je u tabeli vidljivo, najviše muške štenadi bilo je šest, i to u jednom leglu (3,44%). Najviše je bilo legala sa po dva muška šteneta, i to osam (27,59%). U toku 2008. nije registrovano nijedno leglo bez muške štenadi.

Broj muške štenadi u leglima srpskog trobojnog goniča uglavnom je ravnomeran i on se kreće uglavnom od 1 do 5. Prosečan broj muške štenadi u leglu je bio 3,07 štenadi.

Tabela 8. Učestalost broja ženske štenadi u leglu tokom 2008.

Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
0	5	0	17,25
1	8	8	27,59
2	7	14	24,14
3	6	18	20,68
4	3	12	10,34
Ukupno	29	52	100,00

Za razliku od muške štenadi, tokom 2008. registrovano je pet legala (17,25%) u kojima nije bilo nijednog ženskog šteneta. Najbrojnija su legla sa jednim ženskim štenetom i takvih je bilo osam (27,59%), potom sa dva ženska šteneta, njih sedam (24,14%), dok je najmanje legala, njih tri (10,34%), u kojima su se

nalazila četiri ženska šteneta. Prosečan broj ženske štenadi po leglu je 1,79 štenadi.

Tokom 2009. evidentirano je 26 legala srpskog trobojnog goniča, sa ukupno 137 štenadi, od toga 90 mužjaka i 47 ženki. Prosečan broj štenadi po leglu je 5,27.

Tabela 9. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla u 2009.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosečno
2008.	26	137	5,27

Tabela 10. Učestalost veličine legla tokom 2009.

Broj štenadi u leglu	Broj legala	Ukupno štenadi	%
1	1	1	3,85
2	1	2	3,85

3	2	6	7,69
4	3	12	11,55
5	6	30	23,07
6	7	42	26,92
7	4	28	15,38
8	2	16	7,69
9	/	/	/
10	/	/	/
Ukupno	26	137	100,00

Najveće leglo imalo je osam štenadi, dok je zabeleženo i jedno leglo sa samo jednim štenetom. Najviše legala, njih sedam (26,92%), bilo je sa šest štenadi u leglu.

Tabela 11. Učestalost broja muške štenadi u leglu tokom 2009.

Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
0	/	/	/
1	3	3	11,54
2	4	8	15,38
3	6	18	23,08
4	6	24	23,08
5	5	25	19,23
6	2	12	7,69
Ukupno	26	90	100,00

Kao ni u prethodnim godinama, ni u 2009. nije zabeleženo nijedno leglo bez muške štenadi. U tri legla (11,54%) zabeleženo je samo jedno muško štene, a postoje i dva legla sa po šest muških štenadi. Najviše legala je bilo sa po tri i četiri muška šteneta, i to u oba slušaja po šest takvih legala. Prosečan broj muške štenadi u leglu je bio 3,46.

Tabela 12. Učestalost broja ženske štenadi u leglu tokom 2008.

Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
0	4	0	15,38
1	7	7	26,93
2	6	12	23,08
3	8	24	30,77
4	1	4	3,84
Ukupno	26	47	100,00

Najviše legala, njih osam (30,77%), bilo je sa po tri ženska šteneta. Najveći broj ženske štenadi u leglu je bio četiri, i zabeleženo je jedno takvo leglo (3,84%). Evidentirana su i četiri legla (15,38%) bez ijednog ženskog šteneta.

ZAKLJUČAK

U toku tri posmatrane godine, ošteњeno je ukupno 373 šteneta srpskog trobojnog goniča. Od toga 240 muške štenadi i 133 ženke. Ukupno su evidentirana 72 legla. Zanimljivo je da za sve tri godine nije evidentirano nijedno leglo bez muške štenadi.

Tabela 13. Zbirni pregled

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Broj muške	Broj ženske	Prosek
2007.	17	95	61	34	5,58
2008.	29	141	89	52	4,86
2009.	26	137	90	47	5,27
Ukupno	72	373	240	133	5,18

Prosečan broj štenadi je bio najmanji u 2008. i iznosio je 4,86, a najveći je bio 2007, i to 5,58. Prosek po leglu iznosi 5,18, što je gotovo identično sa rezultatima iz 1988. (Urošević i sar.).

LITERATURA

1. Urošević, M., Skalicki, Z., Špoljarić, B. (1988): *Sezonske varijacije nekih reproduktivnih osobina balkanskog, jugoslovenskog trobojnog i jugoslovenskog planinskog goniča*, 1. jugoslovensko savetovanje o domaćim rasama goniča, Valjevo.